

GROCHEM O ŚCIANĘ

Wojciech Gawroński

Zakład Medycyny WF i Sportu, Akademia Wychowania Fizycznego, Kraków

W dniu 05.07.2008, po upoważnieniu przez Prezesa Polskiego Komitetu Paraolimpijskiego, wystosowałem list do Ministra Zdrowia z powiadomieniem Ministra Sportu i Turystyki oraz wielu zainteresowanych stron. Uczyniłem to jako lekarz koordynator PKPar po wykorzystaniu wszelkich innych możliwości z nadzieją, że „rzutem na taśmę” w obliczu zbliżających się Igrzysk Paraolimpijskich, uda się w końcu przełamać biurokratyczna obstrukcję w realizacji zapisu rozporządzenia, która trwa od chwili jego wydania tj. 8 stycznia 2007 roku. Oto tekst listu:

„W związku z brakiem respektowania zapisów rozporządzenia Ministra Sportu w zakresie opieki medycznej nad zawodnikami zakwalifikowanymi do kadry narodowej osób niepełnosprawnych oraz kadry paraolimpijskiej, uprzejmie proszę o zajęcie konstruktywnego stanowiska w tej sprawie i spowodowanie udroźnienia przepływu środków zagwarantowanych tym aktem prawnym dla wymienionej grupy sportowców.

Historia tworzenia tego rozporządzenia jest mi znana osobiście z pozycji V-ce Prezesa Polskiego Towarzystwa Medycyny Sportowej, ponieważ wielokrotnie uczestniczyłem w spotkaniach dotyczących uzgodnień w tej kwestii. Przyjęta wersja jest była zapisem kompromisowym, ponieważ nie zmusza zawodników niepełnosprawnych do podróży do Warszawy, ale także do poniesienia jej kosztów, które niejednokrotnie przekraczają wartość tych badań.

Jak pokazało życie zapis ten jest tzw. pirrusowym zwycięstwem osób niepełnosprawnych nad biurokacją. Mianowicie okazało się, że w ubiegłym roku przeznaczone środki na ten cel (informacja z posiedzenia sejmowej Komisji Zdrowia) nie zostały wykorzystane. Natomiast w bieżącym usilne starania Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start”, otrzymania tych środków i przeznaczenia ich na badania terenie (w wyznaczonych przeze mnie ośrodkach akredytowanych, które mają doświadczenie z osobami niepełnosprawnymi) przez specjalistów medycyny sportowej w spęły na niczym. Rozmowy z dyrektorem COMS nie poskutkowały przekazaniem środków, a sportowcom ostatecznie zalecono badania w COMS (vide pismo w załączniku), co znów spotkało się z podobną sytuacją jak przed laty. Po pierwsze: brak możliwości przebadania przez COMS wszystkich chętnych. A z drugiej strony większość za-

wodników mimo wszystko zignorowała to polecenie Start i wykonała badania na własny koszt, niestety często u lekarzy do tego nieuprawnionych.

Na dzień dzisiejszy w COMS (wg osobistej relacji dyrektora) przebadano zaledwie kilka, kilkanaście osób, a z tego większość usług miała charakter porad leczniczych. Ponadto poinformował mnie, że w związku z tym Rozporządzeniem COMS nie otrzymał dodatkowych środków. Jak pamiętam w Uzasadnieniu do Rozporządzenia wymieniana była kwota 300 tys PLN zarezerwowana ze środków budżetowych dla wszystkich grup sportów osób niepełnosprawnych)

Sądzę, że wina za zaistniałą sytuację znajduje się po stronie Ministerstwa Zdrowia z powodu biurokratycznej obstrukcji. Z drugiej strony Ministerstwo Sportu, które jest autorem tego rozporządzenia nie dołożyło należytych starań i nie pomogło aby wdrożyć w życie jego zapisy. Na domiar tego środki finansowe dotychczas przeznaczone na badania wydolnościowe, z których pokrywano niezbędne badania lekarskie zostały wstrzymane, a zainteresowanych (PZSN „Start”) odesłano do zapisu Rozporządzenia czyli do Ministerstwa Zdrowia (w zał. Pismo Min. Sportu).

Jak widać, do dnia dzisiejszego, wysiłki „Start”, mój głos na sejmowej Komisji KF i Sportu końcem maja br., interwencja senatora Koguta (przewodniczącego Komisji ds. Osób Niepełnosprawnych w poprzedniej kadencji, który przyczynił się do zmiany zapisu rozporządzenia kwestii decentralizacji badania) oraz przedstawienie problemu na konferencji prasowej pozostaje bez echa.

Do wyjazdu na Igrzyska Paraolimpijskie pozostało niecałe 2 miesiące, a większość sportowców ze 100 osobowej grupy reprezentantów nie została przebadana wg opracowanego załącznika do rozporządzenia. W związku z tym jeszcze raz uprzejmie proszę o pilnie rozpatrzenie sprawy i spowodowanie aby obowiązujące prawo było respektowane i tym samym utrudnienia formalne zostały rozwiązane przede wszystkim dla dobra sportowców niepełnosprawnych”

I co dalej? Oczywiście otrzymałem odpowiedź ze strony Ministerstwa Zdrowia*, z której wynikało, że... w sumie wszystko jest OK, ponieważ środki na ten cel przekazano do COMS. Natomiast Ministerstwo Sportu i Turystyki** w piśmie do mnie zwróciło się o wyjaśnienie powodów, dla których wystąpienie

dotyczące problemu badań medycznych sportowców niepełnosprawnych jest poruszane na zaledwie dwa miesiące przed otwarciem igrzysk paraolimpijskich. Ponadto poprosiło o przekazanie wykazu przychodni i oddziałów NFZ, które wbrew obowiązującym przepisom, odmówiły badań sportowcom niepełnosprawnym.

Na takie dictum opadły ręce. I na tym wszystko się na tym skończyło! Urzędnicy pozostali zadowoleni.

Po raz kolejny zwyciężyła biurokracja. Można rzucać grochem o ścianę, ale... nie z „żelbetonu”!

Jak się później okazało na Igrzyskach Paraolimpijskich jedynie około 10% reprezentantów miało aktualne badania, a z tego tylko... kilka osób wykonało je u specjalisty medycyny sportowej.

Tak oto dba się o zdrowie niepełnosprawnych sportowców.

*

MINISTERSTWO ZDROWIA

Warszawa, 2008-08-08

Departament
Zdrowia Publicznego

MZ-ZP-D-076-11797-1/KC/08

Pan
Wojciech Gawroński
lekarz koordynator PKPar.
V-ce Prezes PTMS

Szanowny Panie Prezesie,

W odpowiedzi na pismo z dnia 5 lipca 2008 r. dotyczące opieki medycznej nad zawodnikami kadry narodowej osób niepełnosprawnych, Departament Zdrowia Publicznego uprzejmie przedstawia następujące stanowisko.

Opieka medyczna nad sportowcami niepełnosprawnymi zakwalifikowanymi do kadry narodowej osób niepełnosprawnych oraz kadry paraolimpijskiej jest integralną częścią funkcjonującego systemu opieki zdrowotnej. Szczegółowe regulacje zawarte są w następujących regulacjach prawnych:

1. ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2001 r. Nr 81, poz. 889 z późn. zm.),
2. rozporządzenie Ministra Sportu z dnia 8 stycznia 2007 r. w sprawie zakresu opieki medycznej nad zawodnikami zakwalifikowanymi do kadry narodowej osób niepełnosprawnych oraz kadry paraolimpijskiej (Dz. U. Nr 7, poz. 56).

Zgodnie z art.12a, ust.1. przedmiotowej ustawy - opieka medyczna nad zawodnikami zakwalifikowanymi do kadry narodowej osób niepełnosprawnych oraz kadry paraolimpijskiej jest finansowana ze środków budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.

Przepis zawarty w ust.2. mówi, że minister właściwy do spraw kultury fizycznej i sportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, zakres opieki medycznej nad zawodnikami, o których mowa w ust. 1, uwzględniając specyfikę poszczególnych dyscyplin sportu oraz potrzebę szczególnej ochrony zdrowia.

Przygotowany na podstawie powyższej delegacji akt wykonawczy - rozporządzenie Ministra Sportu z dnia 8 stycznia 2007 r. w sprawie zakresu opieki medycznej nad zawodnikami zakwalifikowanymi do kadry narodowej osób niepełnosprawnych oraz kadry paraolimpijskiej - określa szczegółowo: zakres tej opieki, w tym rodzaj badań, częstotliwość, a także miejsce udzielania wskazanych w rozporządzeniu świadczeń zdrowotnych, finansowanych przez ministra właściwego ds. zdrowia. Zgodnie z art. 9 przedmiotowego rozporządzenia - miejscem udzielania tych świadczeń jest *Centralny Ośrodek Medycyny Sportowej* w Warszawie (COMS).

Realizując obowiązujące przytoczone powyżej przepisy oraz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sportu z dnia 28 kwietnia 2006r. w sprawie zakresu opieki medycznej nad zawodnikami zakwalifikowanymi do kadry narodowej w olimpijskich dyscyplinach sportu (Dz. U. Nr 83, poz. 577), w dniu 21 kwietnia 2008 r. została zawarta umowa na okres - do 31 grudnia 2008 r. pomiędzy Ministrem Zdrowia, a *Centralnym Ośrodkiem Medycyny Sportowej* w Warszawie. Przedmiotem umowy jest zapewnienie opieki medycznej zawodnikom zakwalifikowanym do kadry narodowej w olimpijskich dyscyplinach sportu oraz zawodnikom zakwalifikowanym do kadry narodowej osób niepełnosprawnych, jak również kadry paraolimpijskiej. Kadra narodowa w olimpijskich dyscyplinach sportu, to około 2500 osób, a kadra narodowa osób niepełnosprawnych i paraolimpijska, to około 600 osób). Zleceniodawca - Minister Zdrowia przekazuje środki publiczne na realizację przedmiotu umowy w wysokości nie wyższej, niż **1 200 000 zł**.

Powyższa kwota wyczerpuje wszystkie zobowiązania finansowe zleceniodawcy (Ministra Zdrowia) w stosunku do zleceniobiorcy (COMS) z tytułu realizacji świadczeń zdrowotnych będących przedmiotem niniejszej umowy. Środki publiczne będą przekazywane w wysokości i terminach ustalonych w zał. nr 2 do niniejszej umowy. Z powyższej kwoty nie została wyodrębniona suma z przeznaczeniem na świadczenia dla sportowców niepełnosprawnych.

Nie można zatem zgodzić się z zawartym w piśmie stwierdzeniem o **braku respektowania zapisów rozporządzenia Ministra Sportu z dnia 8 stycznia 2007 r. w sprawie zakresu opieki medycznej nad zawodnikami zakwalifikowanymi do kadry narodowej osób niepełnosprawnych oraz kadry paraolimpijskiej**.

Ponadto należy zauważyć, że przepisy przedmiotowego rozporządzenia nie upoważniają do przekazania środków publicznych bezpośrednio do wymienionej grupy sportowców niepełnosprawnych, a do świadczeniodawcy zobowiązanego umową do realizacji opieki medycznej nad tą grupą sportowców. Minister Zdrowia nie otrzymał również informacji od

dyrektora *Centralnego Ośrodka Medycyny Sportowej* o braku możliwości objęcia opieką medyczną wszystkich chętnych zawodników niepełnosprawnych zakwalifikowanych do kadry narodowej. Aktualnie, ze względu na nieobecność Dyrektora COMS (*wyjazd na igrzyska olimpijskie*), nie jest możliwe sprawdzenie przekazanej przez Pana Doktora powyższej informacji.

Jak przedstawiono w materiałach z kwietnia 2008 r. dla Sejmowej Komisji Kultury Fizycznej i Sportu, zawodnicy kadry osób niepełnosprawnych oraz kadry paraolimpijskiej mają prawo a nie obowiązek badania się w Centralnym Ośrodku Medycyny Sportowej. Opieka COMS jest przywilejem tej grupy zawodników. Są oni bowiem traktowani tak samo jak zawodnicy kadry narodowej w olimpijskich dyscyplinach sportu. Merytorycznie (teoretycznie) każdy lekarz posiadający specjalizację z medycyny sportowej ma wiedzę i umiejętności do badania zawodników. Problemem jest natomiast zaplecze merytoryczne (konsultanci) oraz zaplecze diagnostyczne. Istotnym elementem jest także doświadczenie ośrodka we współpracy z zawodnikami kadry w aspekcie wsparcia procesu szkolenia sportowego, monitorowania procedur antydopingowych, czy innych działań specyficznych dla medycyny sportowej. Te działania, wymagające często skoordynowanego podejścia zmuszają do pewnej centralizacji działań medycznych na rzecz zawodników kadry. "Centralizacja" pozwala na właściwą kontrolę medyczną i fizjologiczną.

Wydaje się, że obecnie możliwe jest wszczęcie dyskusji zainteresowanych gremiów na temat wypracowania innego od dotychczasowego rozwiązania, w odniesieniu do organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad sportowcami niepełnosprawnymi. Musi być ono jednak poprzedzone rzetelną analizą dotyczącą innych ośrodków na terenie kraju w zakresie zaplecza merytorycznego i diagnostycznego. Nie bez znaczenia jest również wysokość możliwych nakładów finansowych w budżecie Ministra Zdrowia. Rozpoczęcie rozmów na powyższy temat będzie możliwe po okresie urlopowym i powrocie przedstawicieli zaangażowanych podmiotów z igrzysk olimpijskich.

2 *Wojciech Gawroński*
Dyrektor Departamentu Zdrowia Publicznego
Wojciech Kłuski

**

Warszawa, dn. 14 lipca 2008 r.

MINISTERSTWO
SPORTU I TURYSTYKI
Departament Sportu Powszechnego
DSP /077/5586/08

Pan dr
Wojciech Gawroński
Lekarz koordynator PKPar
V-ce Prezes Polskiego Towarzystwa Medycyny Sportowej

Szanowny Panie Prezesie!

W nawiązaniu do przekazanego do wiadomości Ministra Sportu i Turystyki wystąpienia w sprawie badań medycznych zawodników kadry narodowej sportowców niepełnosprawnych i kadry paraolimpijskiej, zwracam się z uprzejmą prośbą o:

- 1) udostępnienie Ministerstwu Sportu i Turystyki pisma Centralnego Ośrodka Medycyny Sportowej, o którym mowa w wystąpieniu,
- 2) przekazanie wykazu przychodni i oddziałów NFZ, które wbrew obowiązującym przepisom, odmówiły badań sportowcom niepełnosprawnym.

Jednocześnie proszę o informację, ilu członków kadry paraolimpijskiej zostało przebadanych, jakie potrzeby w tym zakresie pozostają niezaspokojone, a ponadto wyjaśnienie powodów, dla których wystąpienie dotyczące problemu badań medycznych sportowców niepełnosprawnych jest poruszane na zaledwie dwa miesiące przed otwarciem igrzysk paraolimpijskich.

Z poważaniem
w/r Dyrektora Departamentu Sportu Powszechnego
Wojciech Kudlik